

OSMANLI İMPARATORLUĞUNDA
ÇEVRE VE ŞEHİR

Bu kitap,
T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve İstanbul Medeniyet Üniversitesi
arasında imzalanan protokol çerçevesinde hazırlanmıştır.

Aralık, 2015

© Bu kitapta yayınlanan yazı ve resimlerin tüm hakları saklıdır;
tamamı ya da bir bölümü izin alınmadan fotokopi dahil optik, elekt-
ronik ya da mekanik herhangi bir yol ile kopyalanamaz,
çoğaltılamaz, basılamaz, yayımlanamaz.

Proje Baş Danışmanı
Mehmet GENÇ

Proje Yürütücüsü
Doç. Dr. Fehmi YILMAZ

Proje Koordinatörü
Orhan IŞIK

Grafik Tasarım
Selman ECİRLİ

Sanat Yönetmeni
Murathan KÜÇÜKALİ

Tashih, İmla, Düzeltme
Fuat UÇAR

Matbaa
Bayem Ajans Promosyon
Med. Rek. Org. ve Bil. Hiz. San. Tic. Ltd. Şti.
0212 674 13 14
www.bayemajans.com

ISBN
978-605-86168-1-3

Bölüm Yazarı ve Danışmanlar

Prof. Dr. Erol Özvar, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Fehmi Yılmaz, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr. Recep Karacakaya, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr. Selim Karahasanoglu, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr. Zekai Mete, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ekrem Tak, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. M. Mert Sunar, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yunus Uğur, İstanbul Şehir Üniversitesi
Kemal Gurulkan, T.C. Başbakanlık Osmanlı Arşivi

Makale Yazarları

Mehmet Genç, İstanbul Şehir Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Cihan, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Taşagül, Yeditepe Üniversitesi
Doç. Dr. Adem Ölmez, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet Arslantürk, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr. Cihan Piyadeoğlu, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr. Muharrem Kesik, İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Müjgan Çakır, Mimar Sinan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Adnan Eskikurt, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Dr. Kenan Yıldız, İSAM Kütüphanesi
Burçin Topal, İstanbul Kadın Eserleri Kütüphanesi
Orhan Işık, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Araştırmacılar

Abdussamed Geçer, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Bedriye Uzuner, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Burçin Topal, İstanbul Kadın Eserleri Kütüphanesi
Canan Torlak, İstanbul Şehir Üniversitesi
Esma Vildan Türkan, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Fuat Uçar, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Murathan Küçükali, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Okan Büyüktapu, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Osman Özkan, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
Recep Kankal, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Turgay Koçak, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
Yusuf Emre Bayer, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

OSMANLI İMPARATORLUĞUNDA
ÇEVRE VE ŞEHİR

İçindekiler

31	İslam Öncesi Türklerde Çevre ve Şehircilik Ahmet Taşağıl	79	Tabiat Recep Karacakaya
39	İslam ve Çevre Erol Özvar	113	Hayvanlar M. Mert Sunar
47	Büyük Selçuklular'da Şehircilik Faaliyetleri Cihan Piyadeoğlu	155	Osmanlı Sefer Organizasyonlarının Çevreye Etkileri Orhan Işık
55	Türkiye Selçuklu Devleti'nde Kent Yerleşmeleri ve Çevre Adnan Eskikurt	167	Ziraat Fehmi Yılmaz
67	İlk Beylikler Devri'nde Anadolu'da Şehircilik Faaliyetleri Muharrem Kesik	193	Osmanlı Vakıfları ve Çevre Ahmet Arslantürk
		201	Afetler Selim Karahasanoğlu

241 Avrupalı Seyyahlara Göre Osmanlı
İmparatorluğunda Çevre ve Şehir
Burçin Topal

249 İnsan
Ekrem Tak

271 Sanayi ve Sanayileşme
Erol Özvar, Fehmi Yılmaz

287 Osmanlı Esnafı ve Devlet
Mehmet Genç

293 Şehirler ve Şehirleşme
Yunus Uğur

329 Şehirleşmenin Tarihi
Zekai Mete

371 Osmanlı'da Mimarînin Sınırları: Yeniden İnşa
Faaliyetlerinde "Vaz'-ı Kadîm" Kavramı
Kenan Yıldız

381 Bir Medeniyet Projesi Olarak Kırkçeşme
Sularının İstanbul'un Merkezi Ve Periferi
Alanlarında Kullanımı
Ahmet Cihan

393 Osmanlı Çevre Bilincinin Klasik Türk
Edebiyatında Tezahürleri
Müjgan Çakır

407 II. Abdülhamid ve Sağlık Alanındaki
Gelişmeler
Adem Ölmez

